

ויקרא-פרשת "צו"

טעמים לאות "מ" זעירא בפסוק "העולה על מוקדה" (ו. 2)

מאת: עזרא מרום

כללי: רוב הטעמים מתמקדים בגנות מידת הגאווה.

1) על האדם לאמץ את מידת הענווה. המילה "מוות" פותחת באות "מ" ומרמזת למקריב הקורבן שיזכור את יום המיתה ויקטין את עצמו ולא יתגאה כי כמו שהקורבן נידון לכליה כך האדם נידון למיתה.

2) האות "מ" היא תחילת המילה "מחשבה". הזוהר הקדוש אומר שכאשר יש לאדם מחשבה רעה או מחשבת גאווה עליו להעלימה להקטינה ולשורפה על-ידי עיסוק בתורה שנמשלה לאש יוקדת.

3) בתחילת שריפת הקורבן האש היוצאת ממנו היא גדולה ולאחר מכן הולכת וקטינה ושורפת את הקורבן עד הפיכתו לאפר. מזכיר למקריב הקורבן שגם הוא מתקרב כל יום ליום המיתה וסופו לעפר ולכן אין לו במה להתגאות.

4) "מ" היא האות האמצעית באותיות ה"א-ב". מיקומה באמצע מרמז על העדפת הדרך האמצעית ולא הקיצונית בכל דבר. ה"מ" זעירא כדי לומר שזה נכון בכל דבר מלבד במידת הגאווה. שהרי בהרחקת הגאווה לא די בדרך הממוצעת אלא יש להתרחק ממנה כמה שיותר. כמאמר לויטס איש יבנה בפרקי אבות פרק ד: "מאוד מאוד הוא שפל רוח". הקשר לאש לפי דברי המדרש שכל המתגאה נענש באש.

5) רבי מנחם מנדל מקוצק מציין שהאות "מ" זעירא בפרשתנו ולעומת זאת בספר דברים בפרק י"ח אנו מוצאים אות "ת" גדולה בפסוק "תמים תהיה עם ד' אלוהיך". ללמדנו, שהתמימות צריכה להיות גדולה וגלויה ומפורסמת עד שכולם יכירו שזו תמימות אמיתית. לעומת זאת, התלהבות מעשיית מצוה ועיסוק בתורה שנמשלה לאש היוקדת צריכה להיות באופן צנוע, בענוה ולא בראווה. לכן ה"מ" קטנה ואילו ה"ת" גדולה.

6) בתלמוד בבלי במסכת ברכות דף ל"ח נאמר שככל שאדם גדול יותר במעלה כך הוא עלול להתגאות יותר. לכן, יש לו צורך גדול יותר להכניע את הגאווה. לפיכך, יהודי רגיל כורע בתחילת י"ח ארבע פעמים. הכהן הגדול כורע בכל ברכה-תחילה וסוף ואילו המלך כורע במשך כל התפילה כולה-מתחילתה ועד סופה! לכן, כדי להקטין את גאות מקריב הקורבן-שלא יתגאה שעושה דבר גדול או שמביא דבר יקר וחשוב-באה ה"מ" הזעירא לרמוז לו שלא יתגאה.